

SPRÁVA PRE MÉDIÁ

Kulturológ: Prečo oslavujeme narodenie Ježiša 25. decembra?

Prvé Vianoce sa slávil už v starovekom Ríme v polovici 4. storočia.

Dnešné Vianoce sa prispôbili sekulárnym požiadavkám časti spoločnosti, čo im dovolilo preniknúť za hranice kresťanskej praxe a stali sa jedným z najoslavovanejších sviatkov.

▪ KOŠICE 21. DECEMBRA 2019

Presný deň ani mesiac narodenia Ježiša nie je známy. Prečo teda oslavujeme jeho narodenie 25. decembra? Kulturológ **PhDr. Lukáš Šutor, PhD.**, ktorý pôsobí na *Katedre slovakistiky, slovanských filológií a komunikácie Filozofickej fakulty Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach*, upozorňuje na fakt, že dejiny náboženskej kultúry nám ponúkajú dve odpovede.

„Prvá vychádza z teologickej konštrukcie prirovnania Krista k prvému človeku – Adamovi. Na základe časových paralel bolo počatie (zvestovanie) Krista stotožnené s momentom pripomínania si biblického stvorenia sveta, ktorým je podľa cirkevnej tradície 25. marec. Pridaním deviatich mesiacov sa ustálil dnešný dátum Vianoc,“ vysvetľuje L. Šutor a dodáva, že veda nám ponúka aj iné vysvetlenie.

„Prvé Vianoce sa slávil už v starovekom Ríme v polovici 4. storočia,“ pripomína kulturológ s tým, že v tejto epoche formovania sa oficiálneho kresťanstva bol 25. december tradičným dňom boha slnka Sol Invictus (v preklade Neporaziteľné slnko). „Na tento dátum pripadla aj oslava rozšíreného, pôvodne perzského slnečného boha Mithru, asimilovaného rímskou duchovnou kultúrou, ako aj sviatky ďalších slnečných bohov a hrdinov. Všetky tieto solárne kulty majú svoj prírodný predobraz v zimnom slnovrate (21./22. december). Krízový okamih najdlhšej noci a najkratšieho dňa v roku, symbolicky prežívaný ako smrť slnečného boha, bol sprevádzaný rituálmi na privolanie svetla. Na tretí deň od slnovratu, keď už bolo zjavné, že sa dni predlžujú a svetlo zvíťazilo nad temnotou, oslavoval sa znovuzrodený slnečný boh. Priliehajúca kultúrna štruktúra poskytla kresťanským ideám dostatočnú oporu, aby došlo k ich prekrytiu v celom západnom kresťanskom svete,“ zdôrazňuje Lukáš Šutor a v súvislosti s tým dodáva, že vo východných cirkvách – odhliadnuc od problematiky odlišného kalendára – sa rímsky koncept udomácňoval len postupne. Dodnes sa v arménskej cirkvi slávi Kristovo narodenie 6. januára.

Dnešné Vianoce však prešli ešte jednou podstatnou kultúrnou zmenou – prispôbili sa totiž sekulárnym požiadavkám časti spoločnosti, čo im dovolilo preniknúť za hranice kresťanskej praxe a stali sa tak jedným z najoslavovanejších sviatkov vôbec.

▪ MÉDIÁM SPROSTREDKOVAL

PhDr. Marián Gladiš, PhD.
Filozofická fakulta UPJŠ v Košiciach